

Terapia dzieci jąkających się

FORUM

SPIS TREŚCI

MECHANIZM POWSTAWANIA JĄKANIA

WEDŁUG DRA KRZYSZTOFA SZAMBURSKIEGO	5
Rozwojowa niepłynność mówienia	5
Czy to już jąkanie?	6
Jąkanie jako nerwica	6
Czynniki predyspozycyjne, wywołujące i wzmacniające jąkanie	7

ZMODYFIKOWANY PROGRAM PSYCHOFIZJOLOGICZNEJ

TERAPII JĄKAJĄCYCH SIĘ (ZPPTJ)

JAKO MODEL KOMPLEKSOWEGO PODEJŚCIA

DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNEGO	8
Początek drogi terapeutycznej powinien być motywujący	8
Cztery etapy programu diagnostyczno-terapeutycznego w ZPPTJ	9
Zakończenie terapii	15

WSPARCIE GESTEM W TERAPII JĄKANIA ..... 16 |

Metody terapii jąkania	16
Ruchy dłoni w psychofizjologicznej terapii jąkania	17
Ruchy palców w metodzie trwałej normalizacji mowy jąkających się	17
Technika wystukiwania sylab	18
Inne walory gestów wsparcia	18

ĆWICZENIA POMOCNE W OPANOWANIU TECHNIK PŁYNNEGO MÓWIENIA .. 19 |

Wybrane typy ćwiczeń	19
Zaliczenia do wykonywania ćwiczeń	20
Konspekt zajęć I etapu terapii	20
Konspekt zajęć II etapu terapii	21
Konspekt zajęć III etapu terapii	22

SCENARIUSZE ZAJĘĆ I KARTY PRACY DLA DZIECI JĄKAJĄCYCH SIĘ ..... 23 |

Scenariusz grupowych zajęć logopedycznych dla dzieci jąkających się w wieku 4-6 lat ..	23
Karta pracy do ćwiczenia 1	26
Scenariusz grupowych zajęć logopedycznych dla dzieci jąkających się w wieku 7-9 lat ..	25
Karta pracy do ćwiczenia 1	26
Scenariusz grupowych zajęć logopedycznych dla dzieci jąkających się w wieku 7-9 lat ..	27
Karta pracy do ćwiczenia 6	28
Scenariusz grupowych zajęć logopedycznych dla dzieci jąkających się w wieku 10-12 lat ..	29
Karta pracy do ćwiczenia 3	30

Większość dzieci radzi sobie z trudnościami z zachowaniem płynności mowy przed rozpoczęciem nauki w szkole. Niektóre jednak mogą wymagać wsparcia terapeutycznego ze względu na utrzymujące się czy nasilające objawy jękania.

MECHANIZM POWSTAWANIA JĄKANIA

według dra Krzysztofa Szamburskiego

Rozwojowa niepłynność mowy

U wielu dzieci będących w okresie rozwoju mowy występuje niepłynność mowy, definiowana w następujący sposób: „fluktuacja niepłynności mowy” (NFM) to zaburzenie swobodnego przechodzenia od jednego momentu wypowiedzi do drugiego oraz zakłócenie jej tempa i rytmu w następstwie dosychnonoznego procesu formowania słuch pozostawia wypowiedzi tracił formy językowej i właściwości foniczne, występujący w okresie

interwencyjnego rozwoju językowego dziecka” (Turkowiak 1992, s. 29).

Większość dzieci w wieku przedszkolnym ma dużą szansę, by poradzić sobie z trudnościami z zachowaniem płynności mowy przed rozpoczęciem nauki w szkole. Jednak część z nich może wymagać wsparcia terapeutycznego ze względu na utrzymujące się lub nasilające się objawy jękania. Według badaczy przedmiotu zacytowanego wcześniej, dzieci chronicznie jękające się doświadczają

przewidywał jego objawienie w okresie od 2 do 12 lat (Culter 2006, Kist, Ambrose 2005). W związku z tym należy je wtedy uważnie obserwować i nie ignorować obserwowanych symptomów dyfluencji mowy i ich skłasyfikowanie pod względem statystycznym i klinicznym jak i jakościowym może stanowić trudność dla wielu logopedów.

Czy to już jękanie?

Trudność jest tym większa, gdy obserwowany kierunek diagnozy ma doprowodzić do udzielenia odpowiedzi na pytanie: Czy to już jest jękanie? Aby móc to zrobić, należy zadać sobie sprawę ze złożoności jękania i taką rolę spełnić poprzez w procesie nie tylko terapeutycznym, ale również diagnostycznym.

W tymowymym sąguncie jękanie mogą wpływać elementy lingwistyczne, biologiczne, psychologiczne oraz społeczne. Ważne są również zależności między nimi i relacje. W związku z tym proces diagnostyczny może przyjmować formę jednoczynnikową, dwuczynnikową lub wieloczynnikową.

- **Forma jednoczynnikowa** - polega na ocenianego jękanego czynnika (lingwistycznego, biologicznego, psychologicznego i społecznego). Jeśli przichwist się odnieść do samej złożoności, to może być to tylko w odnoścu jednego czynnika np. niepełność mowy jest powstawała jest z długą i długą wypowiedzi (długo lingwistyczny), a nie odnośny z logofobii (biologicznego).
- **Forma dwuczynnikowa** - oznacza się dwa wybrane czynniki oraz z zależnościami między nimi. Np. długość wypowiedzi i logofobia (biologicznego) koreluje się z logofobią (biologicznego), ten sam społeczny rozmówcy (biologicznego) lub napięciem między innymi (biologicznego).
- **Forma wieloczynnikowa** - ustala się zależność pomiędzy wybranymi dwuczynnikami i ich relacjami między nimi. Długość wypowiedzi uwzględnia wszystkie elementy jękania (Tarkowski 2003).

Jękanie jako nerwica

Wykutał Szumowski (1996) określa jękanie jako nerwicę, definiując ją jako zespół zachowań i przeżywań, które mogą być powstawały z charakterystycznymi przeżyciami.

Dzięki najczęstszym sąguncie z przeżywanymi jękaniami, Nerwica nie jest procesem statycznym, lecz ciągle rozwijającym się, a jej symptomatologia powstaje odwrócić uwagę od lęku, pokonać go w specyficznym sposobie lub uciec od sytuacji go wywołującej. Do tych symptomatologii dochodzą się również mechanizmy obronne, które sąkwestionowanym sposobem obrony przed niepokojącymi emocjami i lękiem. Taki schemat dotarcia na początku jest pomocny, jednak z czasem pogłębia trudności emocjonalne, warunkuje pojawienie się egoocentryzmu, poczucia, że w sposób nieumiejętny radzi się sobie z przeżywanymi problemami, nieumiejętności zrozumienia własnego zachowania. Nerwica posiada cztery charakterystyczne właściwości, tzw. cechy objawy nerwicy. Są to: wzmożonej

wspomniany lęk, odgłosie logofobii, nerwicy, poczucie błędności kółka oraz egoocentryzmu. Lęk ma swoje źródła w konflikcie między emocjami, wymaganiami i normami (sutoawkowaniem) i wadkami podmiotu samowładnymi zafiksowane, wzmożone, a jego podłożem jest strach. Trudno jest podmiotowi świadomie sobie i przebaczyć przyczynę strachu. Podmiot odwołuje się do fizjologicznej objawy, ale

Nerwica nie jest procesem statycznym, lecz ciągle rozwijającym się, a jej symptomatologia pozwala odwrócić uwagę od lęku, pokonać go w specyficznym sposobie lub uciec od sytuacji go wywołującej.

nie jest w stanie nazwać emocji i podać powodu jej przeżywania (brakuje kilku koncepcji tajemności).

- **wyczerpanie reakcje lęku** - podmiot nawyżył się reagować strachem na daną sytuację we wczesnym dzieciństwie, nie pamięta, jaka to była sytuacja, ale odwołuje się do przyciętej stacji emocjonalnej.
- **wypracowanie przyciętej przeżywanego strachu** - zachodzi wtedy, gdy przeżywanie się do niego związane jest z negatywną reakcją odroczenia lub normami podmiotu, zachodzącymi przeżywanego w określonej sytuacji.
- **obawa przed odrzuceniem przez społeczeństwo**,
- **konflikt między potrzebą emocjonalnej zależności a chęcią umiarkowania się**.

Podmiot próbuje radzić sobie ze swoim lękiem za pomocą takich mechanizmów.